

Лекція 5. «Профілактика злочинності»

План:

- 1) Стан правопорушень та злочинності в суспільстві;
- 2) Поняття, принципи та форми профілактики злочинності;
- 3) Індивідуальні профілактичні заходи.

Література:

- 1) ЗУ «Національна поліція України» від 20 серпня 2015 року (останні зміни 01 січня 2021 року).
- 2) Закон України "Про адміністративний нагляд за особами, звільнених з місць позбавлення волі" від 01 грудня 1994 року (чинний, останні зміни 03 липня 2020 року).
- 3) Джужа О.М., Богатирьов І. «Профілактика злочинів»: підручник. Київ: Атика, 2011. 700 с.

Стан правопорушень та злочинності в суспільстві

За офіційними даними Державного комітету статистики України, протягом 2019 року кількість злочинів, скоєних неповнолітніми – 4088. В останні роки спостерігається зменшення кількості злочинів, скоєних неповнолітніми. Особливо це помітно, наприклад, у порівнянні з 2010 роком, коли кількість злочинів становила 17 342.

Разом з тим, криміногенна ситуація в ряді регіонів залишається складною. Кожен другий злочин неповнолітніх – тяжкий (у 2019 році було засуджено 2406 неповнолітніх, це трохи більше ніжполовина від усіх скоєних за цей рік злочинів).

Період	Вчинено неповнолітніми	Питома вага %
2001	36218	7,24
2002	32335	7,18
2003	33493	6,02
2004	30950	5,95
2005	26470	5,45
2006	19888	4,73
2007	18963	4,73
2008	15846	4,12
2009	3514	0,81
2010	17342	3,46
2011	17846	3,46
2012	14238	3,21
2013	8781	1,56
2014	7467	1,41
2015	7171	1,27
2016	5230	0,88
2017	5608	1,07
2018	4750	0,98
2019	4088	0,92

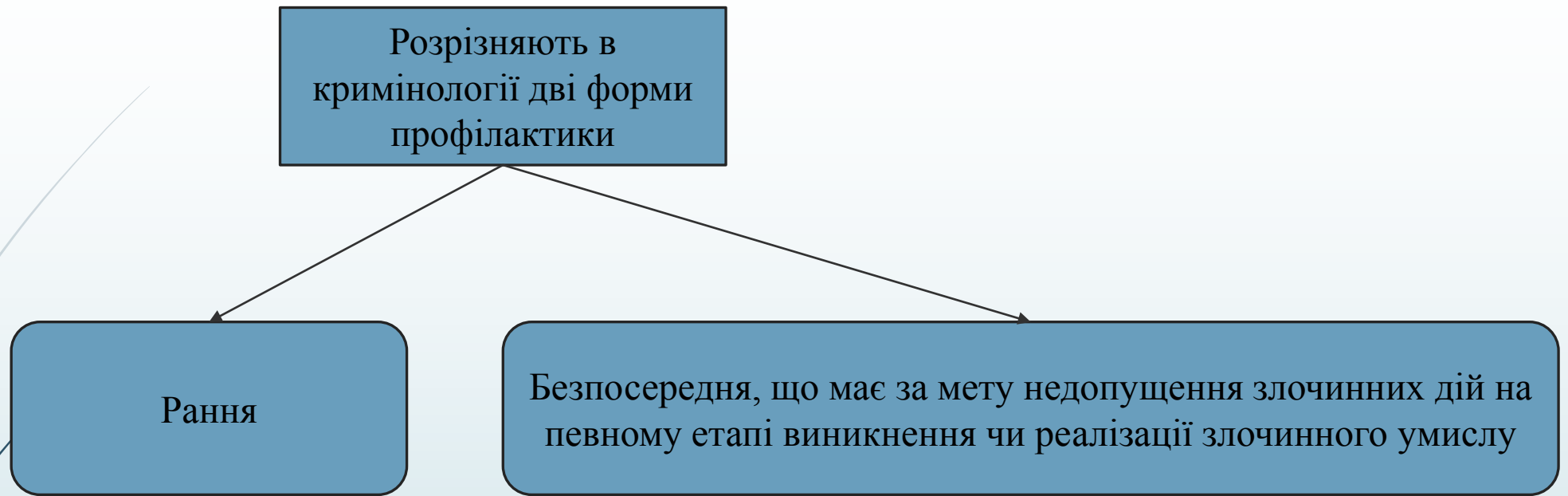

Поняття, принципи та форми профілактики злочинності

Під профілактикою злочинності слід розуміти спеціальний вид діяльності уповноважених на це державних органів, громадських формувань і окремих осіб, спрямований на здійснення системи певних заходів з виявлення та усунення причин і умов, що сприяють скоєнню злочинів та вплив на осіб, що схильні до протиправних дій.

До таких принципів насамперед відносяться:

- 1) Законність – тобто, дотримання під час проведення профілактичної роботи приписів нормативних актів.
- 2) Гуманізм — тобто, моральне людяне ставлення до об'єкта профілактики.
- 3) Індивідуальний підхід. Цей принцип означає, що до кожної особи слід підійти під час проведення профілактичної роботи з урахуванням її індивідуальних вольових, психічних, професійних та інших особливостей.
- 4) Комплексність. Найбільш дієвий результат приносить не окремий якийсь засіб профілактики, а цілий комплекс, які гармонійно один одного доповнюють.
- 5) Своєчасність – тобто, профілактична робота повинна бути здійснена своєчасно, щоб не дати злочинному наміру перерости в конкретні дії, злочинний акт, так як тоді вже злочин попереджати пізно.

Якщо певна робота проводиться з особами ще на першому етапі можливого становлення особи на злочинний шлях, то така робота називається ранньою профілактикою. Коли вже особа знаходиться на стадії підготовки до злочину до моменту добровільної відмови від нього, то тут діє безпосередня профілактика стосовно даного злочину.

Індивідуальні профілактичні заходи

До заходів профілактики злочинності належать:

- 1) Винесення офіційного застереження про недопустимість антигромадської поведінки. Особам, які постійно порушують громадський порядок, зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби, дебоширять, не приймають заходів з виховання своїх дітей, органами внутрішніх справ може бути оголошено офіційне застереження, що у випадку, коли вони не змінять своєї поведінки в подальшому, можуть бути піддані заходам адміністративного впливу (позбавлення батьківських права, направлення на примусове лікування, визнання недієздатними тощо).
- 2) Взяття на профілактичний облік.
- 3) Встановлення адміністративного нагляду.
- 4) Притягнення винних до встановленої законом адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Проте, без тісної взаємодії з громадськістю, без підтримки населення ця робота не може бути успішно вирішена.

Саме тому працівникам правоохоронних органів слід вдаватися до пошуку нових шляхів профілактики злочинів. До них можна віднести:

- організація охорони багатопверхових будинків особами, що в них проживають;
- залучення до такої роботи дворників;
- укріплення входних дверей під'їздів металевими решітками;
- ширше залучати до профілактичної роботи служителів церкви, які б у своїх проповідях наголошували на згубному впливу алкогольних напоїв, наркотичних засобів;
- відновлення сільської варти, загонів охорони мікрорайону, пунктів охорони правопорядку.